

Łódź, 18.10.2016r.

dr hab. n. med. Zbigniew Dudkiewicz – prof. nadzw. UM
Katedra Ortopedii, Traumatologii i Rehabilitacji Pourazowej
90-549 Łódź, ul. Żeromskiego 113

Ocena

**dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
dr n. med. Przemysława Nawrota wykonana zgodnie z decyzją
Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z dnia 16.05.2016r.,
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego.**

Opinia została wykonana w oparciu o załączone dokumenty: autoreferat, bibliografię, publikacji UM w Poznaniu, monografię pt. „Techniki operacyjne stosowane w leczeniu neuropatii uciskowych kończyny górnej”. Warszawa. Wyd. Lek., PZWL, 2010 ISBN 978-83-200-4204-7.

Podstawowe informacje o Kandydacie.

Dr n. med. Przemysław Nawrot jest absolwentem Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Poznaniu, którą ukończył w 1990 roku. W tym samym roku rozpoczął pracę zawodową w Szpitalu Klinicznym im. prof. Wiktora Degi w Poznaniu uzyskując stanowisko asystenta operującego. Na etacie tym pozostawał do roku 2009. Od tego czasu jak można wnioskować z autoreferatu doktor Przemysław Nawrot prowadzi Indywidualną Specjalistyczną Praktykę Lekarską w zakresie ortopedii i traumatologii oraz orzecznictwa lekarskiego. W roku 1998 zdał egzamin i uzyskał tytuł specjalisty w zakresie ortopedii i traumatologii. Kierownikiem specjalizacji był prof. dr hab. n. med. Władysław Manikowski. Stopień naukowy doktora nauk medycznych otrzymał na Wydziale Lekarskim AM im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu w roku 2001 na podstawie dysertacji pt. „Czynność nerwu łokciowego po operacyjnym leczeniu zespołu rowka nerwu łokciowego”.

Dr n. med. Przemysław Nawrot jest lekarzem z dużym doświadczeniem zawodowym pogłębianym na licznych szkoleniach, stażach i kursach.

Jako uznany specjalista od roku 2007 jest członkiem Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Chirurgia Narządu Ruchu i Ortopedia Polska” oficjalnego organu PTOiTr.

Działalność organizacyjna i dydaktyczna.

Dr n. med. Przemysław Nawrot w okresie, kiedy był zatrudniony w Szpitalu Klinicznym im. prof. Wiktora Degi w Poznaniu brał udział w zajęciach programowych ze studentami Wydziału Lekarskiego. Sprawował także nadzór i opiekę nad lekarzami uczestniczącymi w szkoleniach z zakresu mikrochirurgii i chirurgii kręgosłupa. W tym samym czasie prowadził również wykłady z zakresu aparatowania i protezowania kończyny górnej w ramach kursów organizowanych przez CMKP. Zaangażowany także w organizację cyklicznych kongresów naukowych obejmujących bogatą problematykę chorób i obrażeń kończyny górnej oraz kręgosłupa. Uczestnikami tych spotkań były wielokrotnie uznane autorytety medycyny nie tylko krajowej ale także z państw europejskich, Azji i USA. Ten fragment działalności dr n. med. Przemysława Nawrota zasługuje na uwagę, gdyż nigdy nie był on pracownikiem etatowym naukowo-dydaktycznym AM czy UM.

Wykorzystując swoje doświadczenie i wiedzę, w roku 2010 był organizatorem, wraz z Wielkopolską Izbą Lekarską szkolenia lekarzy w ramach kształcenia podyplomowego z zakresu diagnostyki i leczenia neuropatii uciskowych.

Doktor Przemysław Nawrot angażował się w przedsięwzięcia, które doprowadziły do powstania Polskiego Towarzystwa Kręgosłupowego (2002r.) oraz Polskiego Towarzystwa Chirurgii Ręki (1997r.). w latach 2001-2003 jako Skarbnik był członkiem Zarządu Sekcji Spondyloortopedii PTOiTr. Obecnie pełni również funkcję z-cy Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej przy Wielkopolskiej Izbie Lekarskiej. Doktor Nawrot jest członkiem 3 towarzystw naukowych tj.:

- Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego
- Polskiego Towarzystwa Chirurgii Ręki
- Polskiego Towarzystwa Kręgosłupowego.

Ocena osiągnięcia naukowego.

Jako osiągnięcie naukowe, zgodnie z art. 16 ust. 2 oraz art. 21 ust. 3 ustawy o stopniach naukowych i tytułach naukowych z dnia 14.03.2003r., dr n. med. Przemysław Nawrot wybrał monografię pt. „Techniki operacyjne stosowane w leczeniu neuropatii uciskowych kończyny górnej”. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2010.

Pracę tą Autor podsumowuje swój dorobek naukowy. Pozycja ta jest kolejną zamykającą cykl monografii dotyczących problemów neuropatii kończyny górnej.

Pozostałymi monografiami są następujące pozycje:

1. Przemysław Nawrot, Andrzej Nowakowski, Lesław Łabaziewicz „Chirurgiczne leczenie monografii uciskowych kończyny górnej”. Lublin, Wyd. Folium, 2003.
2. Przemysław Nawrot „Skuteczność metod małoinwazyjnych w operacyjnym leczeniu neuropatii uciskowych kończyny górnej”. Poznań, Ośrodek Wydawnictw Naukowych, 2005.
3. Przemysław Nawrot „Neuropatie uciskowe nerwów kończyny górnej”. Warszawa, Wyd. Lekarskie, PZWL, 2009.

Wszystkie one mieszczą się w obszarze zagadnień rozprawy habilitacyjnej i co warte podkreślenia stanowią wyraz konsekwencji zainteresowań badawczych doktora Nawrota.

Monografia wyróżniona przez Autora jako osiągnięcie naukowe będąca podstawą do ubiegania się o uzyskanie tytułu doktora habilitowanego nauk medycznych zawiera informacje będące wynikiem zarówno obserwacji i przemyśleń dokonanych przez Autora, jak i dane zaczerpnięte z literatury przedmiotu (uwaga ta odnosi się także do wymienionych powyżej 3 pozycji). Prezentuje nie tylko same techniki operacyjne, ale także, głównie w oparciu o własne doświadczenia Habilitanta przedstawia szereg niuansów wykonywanych zabiegów, które ułatwiają przeprowadzenie operacji a jednocześnie pozwalają uniknąć tak niechcianych przez wszystkich chirurgów powikłań. W tym aspekcie monografia także, podobnie jak poprzednie, posiada nie tylko walor poznawczy, ale także praktyczny. Autor nie ogranicza się w niej tylko do opisu poszczególnych technik wskazując na ich zalety i trudności, które chirurg może napotkać w trakcie ich wykonywania ale wzbogaca je licznymi schematami i zdjęciami śródoperacyjnymi czyniącymi poszczególne fazy zabiegów niezwykle klarownymi. Zgodnie z zasadami nowoczesnego prezentowania zagadnień naukowych do monografii załączony jest dysk optyczny zawierający fotografie śródoperacyjne i filmy z technikami zabiegowymi, co sprawia, że ich zrozumienie i przyswojenie staje się, szczególnie dla chirurgów w trakcie specjalizacji, znacznie łatwiejsze.

Pragnę zauważyć, iż problematyka zaprezentowana we wskazanej monografii jest niezwykle istotna nie tylko z punktu widzenia zagadnień badawczych, chociaż oczywiście przede wszystkim, ale również i z tej przyczyny, iż zespoły uciskowe głównych pni nerwów obwodowych kończyny górnej i ich odgałęzień są coraz częstszym powodem interwencji operacyjnych. Objawy, które towarzyszą kompresji nerwów są ponadto niejednokrotnie tak uciążliwe, że utrudniają normalne codzienne funkcjonowanie pacjentów. Jest to kolejny powód pozytywnej oceny tego typu prac, które w przejrzysty sposób – dla ogółu lekarzy (pierwszego kontaktu, neurologów, neurochirurgów, ortopedów) i fizjoterapeutów – podają informacje o anatomii, patologii, nowoczesnej diagnostyce oraz terapii zachowawczej i operacyjnej

omawianych zespołów. W odniesieniu do tej ostatniej omawia Autor szczegółowo przy każdym nerwie zarówno techniki otwarte, jak i małoinwazyjne (szczególnie wg Habilitanta wskazanych u osób starszych), których jest zwolennikiem, zachowując jednak zdroworozsądkowy krytycyzm zawarty chociażby w stwierdzeniu (podzielając jednocześnie pogląd Chow'a), że „... „ślepy chirurg” nie jest nigdy dobrym chirurgiem. Zaleca się, żeby przed operacją uprzedzić chorego o możliwości zamiany metody małoinwazyjnej na klasyczną. Zmiana metody leczenia nie przynosi wstydu. Wprost przeciwnie, takie postępowanie świadczy tylko o odpowiedzialności operatora...”. Świadczy także o krytycznym stosunku Autora do stosowanych metod operacyjnych.

Nie może więc budzić wątpliwości fakt, że monografia została pozytywnie oceniona przez recenzentów, profesorów: Leszka Romanowskiego i Lesława Łabaziewicza.

Niewątpliwie pracę pt.: Treatment of carpal tunnel syndrome in elderly patient opublikowana w J. Nutr. Health Aging. 2009, Vol. 13 suppl. 1:471-472, co prawda o charakterze poglądowym, uznałbym za uzupełnienie omawianej monografii. Autor przedstawia w niej korzyści wynikające z zastosowania metod małoinwazyjnych w odbarzeniu kanału nadgarstka u osób w wieku starszym. Dr Przemysław Nawrot na podstawie zebranych własnych doświadczeń podziela pogląd innych autorów, że w tej grupie chorych należy „...dążyć do leczenia operacyjnego ponieważ leczenie nieoperacyjne, takie jak podawanie sterydów do kanału nadgarstka u ludzi starszych jest nieefektywne ...” „...podobnie jak enteralne zastosowanie środków farmakologicznych ...”

Do innych zalet tej metody Autor zalicza także: krótki czas operacji i mniejszą rozległość zabiegów ograniczające z uwagi na niewielką ranę możliwość rozwinięcia się powikłań infekcyjnych, a przez to stworzenie warunków do skrócenia czasu rekonwalescencji. Jeszcze inną korzyścią jest obniżenie kosztów leczenia.

Ocena pozostałego dorobku naukowego.

Poza głównym nurtem zainteresowań naukowych dr Nawrota przedstawionym w ocenie osiągnięcia naukowego Jego praca koncentrowała się także wokół następujących tematów badawczych:

1. szwów nerwów obwodowych – na uwagę zasługuje praca opublikowana w roku 1998, w której Autor przedstawił modyfikację zespolenia pnia nerwu obwodowego techniką „koniec do końca” z odciążeniem miejsca zespolenia, która stwarza jak wykazały

obserwacje kliniczne korzystniejsze warunki do regeneracji nerwu a tym samym powrotu funkcji w zakresie za jaki odpowiada dany nerw. Technika ta przynosi lepsze wyniki niż zespolenie kikutów nerwu „koniec do końca” bez odciążenia oraz zabiegi rekonstrukcyjne z użyciem wolnych przeszczepów.

2. Kolejnym zagadnieniem, w którym dr Nawrot współuczestniczył w ramach zespołu był udział w implantacji protezy modularnej głowy kości ramiennej. To pierwszy tego typu zabieg w Polsce, którego wyniki zostały następnie zaprezentowane w pracy opublikowanej w Chir. Narz. Ruchu Ortop. Pol. 2002, 67(6) 645-649. Publikacja zwraca uwagę zarówno na odpowiedni dobór chorych do tego typu operacji, jak i na szczegóły techniczne zabiegu, które są m.in. podstawą do trudnej i żmudnej rehabilitacji.
3. Następną grupę prac poświęcił Kandydat różnym problemom odnoszącym się do diagnostyki i leczenia chorób kręgosłupa; w tym 2 o charakterze pogładowym prezentujące techniki zabiegów małoinwazyjnych oraz nowoczesnego leczenia operacyjnego guzów kręgosłupa. Trzecia pozycja to praca oryginalna pt. „Zmodyfikowany algorytm postępowania u chorych z przewlekłymi dolegliwościami bólowymi z zastosowaniem technik diagnostyki neurologicznej” Chir. Narz. Ruchu Ortop. Pol. 2007, 72 (5) 357-361, w której wykazano skuteczność podania leków do przestrzeni nadtwardówkowej, stawów międzywyrostkowych, gałęzi nerwów rdzeniowych pod jednoczasową kontrolą RTG. Postępowanie takie przyczyniło się wg autorów do zmniejszenia liczby pierwotnie planowanych zabiegów operacyjnych.
4. W 4. publikacjach pogładowych i kazuistycznych, których Doktor Nawrot jest współautorem przedstawiono różne aspekty leczenia deformacji wrodzonych kończyny górnej z wykorzystaniem technik mikrochirurgicznych. Zabiegi te zgodnie z zasadą ustaloną we współczesnej medycynie dotyczą postępowania leczniczego i przyczyniają się zarówno do poprawy funkcji jak i efektu kosmetycznego.

Doktor nauk medycznych Przemysław Nawrot jest autorem 9. publikacji oryginalnych, 14. pogładowych, 5. kazuistycznych, 2. historycznych oraz 4. monografii. W 20. pracach jest pierwszym autorem. Sumaryczny dorobek Autora to 271 punktów MNiSW. Liczba cytowań wg bazy Scopus = 20, według Web of Science = 5, Index Hirscha (baza Scopus) = 2, Index Hirsha (baza Web of Science) = 1.

Autor ograniczył się niestety w swojej działalności naukowej do opublikowania efektów swoich badań jedynie w piśmiennictwie polskim. Wyniki wielu przedsięwzięć prezentował

także w czasie Zjazdów, Sympozjów i Kongresów. Jest bowiem również autorem 15. referatów wygłoszonych w kraju i za granicą.

Należy jednak zauważyć, iż w dorobku Kandydata nie ma prac z listy filadelfijskiej, za które otrzymuje się współczynnik wpływu (Impact Factor – IF), który świadczy o wartości dorobku naukowego. Obecnie zgodnie z postanowieniami Senatu i Rad Wydziałów uczelni medycznych aby otrzymać awans naukowy na stopień doktora habilitowanego nauk medycznych niezbędne jest wykazaniem się dorobkiem z publikacjami, których wartość opisuje właśnie IF. Fakt ten wpływa niekorzystnie na ocenę dorobku Kandydata, którego **IF = 0**.

Podsumowanie i wniosek końcowy.

Dr n. med. Przemysław Nawrot jest w pełni wykształconym i doświadczonym specjalistą ortopedą – traumatologiem, którego treścią działalności zawodowej i naukowej są zagadnienia związane z chirurgią ręki. Posiada wartościowy dorobek naukowy tym bardziej godny zauważenia, że Kandydat od 7 lat nie ma związku z ośrodkiem akademickim prowadząc własną działalność. Jego publikacje w tym monografia wskazana za osiągnięcia naukowe jak i pozostałe, poszerzają wiedzę w zakresie neuropatii uciskowych kończyny górnej w obszarze istotnym dla praktyki klinicznej, stanowiąc zwartą całość tematyczną.

Skromniejsze dokonania dydaktyczne i organizacyjne wynikają zapewne z faktu, iż Habilitant przez cały okres pracy zawodowej nie był członkiem jakiegokolwiek etatowego zespołu naukowo-badawczego.

Doceniając dotychczasowy dorobek naukowy Habilitanta, to jednak z uwagi na brak w nim osiągnięcia naukowego o dużym zasięgu, a więc prac ze współczynnikiem wpływu nie spełnia On obowiązujących wymagań stawianych przy ubieganiu się o stopień doktora habilitowanego nauk medycznych, nie mogę więc przedstawić z poparciem Wysokiej Radzie Wydziału Nauk o Zdrowiu wniosku o dopuszczenie doktora nauk medycznych Przemysława Nawrota do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Dr hab. n. med. ZBIGNIEW DUDKIEWICZ
profesor UM
specjalista chirurg ortopeda, traumatolog
Nr 5764746